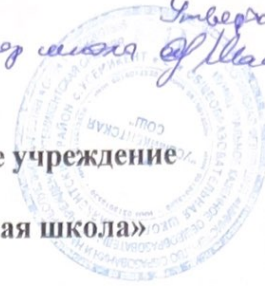

Утверждено:
Директор школы Магомедов Д.Ф.

Муниципальное казенное общеобразовательное учреждение

«Усемикентская средняя общеобразовательная школа»

Конспект урока

Класс: 4

Предмет: родная литература

Тема: «Ирчи Казак «Как не знал я...»»

Образовательная технология: развивающая технология, ТКМ, здоровьесберегающие технологии, игровые технологии.

Учитель: Манатова Раиса Магомедовна

Дарсны темасы: Йырчы Къазакъ «Не билейим юз дынкъы бар ...»

Дарсны муратлары:

- 1.Къошма сёзлер яшлар алдагъы дарсларда алгъан билимлерин беклешдирмек. Оьзбашына юрюлюген ахтарыв ишни натижасында янгылыкъланы уьйретив.
- 2.Оьзбашына билим алдырмакъ, гъакълашыв ва пайдалы маълумат топлав имканлыкъларын яшланы оьсдюрюв.
- 3.Яшланы тил культурасын артдырыв, уьйретив ва чебер сезивню, асил къылыкъланы тарбиялав.

Къурулушуна гёре дарс - къошулчан дарс.

1.Къурум нюгьлет.

Сынавун мекенлешдирив, токъташдырыв.

1 Слайд.

Йырчы Къазакъны портрети, суратлар

« Къазакъ – гюн, мен – юлдузман...»

А.Гъажиев

Дарсгъа гъажатлы алатлар:

«Й.Къазакъ» - сурат, китаплар, сёзлени баянлагъыкълары,ИКТ

Дарсны барышы.

Портрет «Йырчы Къазакъ» (1830-1879 й)

Гирив.

1. Яшлары дарсга гызирлиги тергеле.

Солда: дневник, тетрадлар, китаплар

Шаирни портретине герелакъырлашыв юрюле.

Муаллим:

-Яшлар, суратдагы ким экенни билесиздирз?

Яшлар айталар.

Й.Къазакъны къайсы асарларын охугъансыз?

Жавап : _1.Суратда Йырчы Къазакъны гёребиз.

« Чатакъ йыр» деген шиърусун охудукъ.

Муаллим: «Чатакъ йыр» деген шиъруну ким айтар?

Жавап : Й.Къазакъ « Чатакъ йыр» (яш гёнгюнден охуй)

Муаллим: Кёп яхшы. Кёп арив де уйренгенсиз.

Гъали шо асарларда къайсы девюр суратлана ?

Жавап: Шиъруларда революциядан хыйлы алдагы девюр суратлана.

Муаллим: Шо замангы яшавну суратлайган не йимик белгилер бар?

Жавап: « Чатакъ йырда» сегиз обгюз егилеген сабан, гъали буса обгюзлени къуллугъун трактор кюте.

Муаллим : Яхшы яшлар. Сиз Къазакъны шиъруларын уйренгенсиз Бугюн буса биз Й. Къазакъны яшаву гъакъда сёйлежекбиз. Шо гъакъда айтгъынча Къазакъны суратына тергев берейик. Къазакъны уьст гийими нечикдир? (ИКТ)

Жавап : Къазакъны уьстюнде чепген, каптал ва башында бёрк бар.

Муаллим: Къазакъны гъайбатлыгъын неден гёрюне?

Жавап: -Ол генг яврунлу, бийик къаркъаралы, къалын къашлы,

арив бет келпетине ошавлу сакъалы булангъы адам эди.

-Ону къараву, саламат турушу гёрюнюп тура.

Муаллим: Кёп яхшы толу жаваплар бердигиз. Мен де айтайым. Къзакъны бетине къараса, гъакъыллы ва къоркъув билмейген адам болгъанлыгъына шагъатлыкъ эте. Яшлар мен Й.Къзакъны гъакъында дагъы да сёйлемеге сюемен.

Муаллим :

Йырчы Къзакъ 1830-нчу йылда Муслимавул деген юртда тувгъан. Башлап моллада, сонг Капиркъумукъда мадрасада охугъан. Къзакъны яш заманы да, оърюм вакътиси де ярлылыкъда оьтген, оьзюню тенглилери ярлы яшлар булан земире айтып юрюген. Ону арив ангы болгъан. Къзакъ хомуз согъуп халкъ сарынларын, йырларын айтып уьйренген ва оьзю йимик ярлы уланланы арасында йырлагъан.

Муаллим: Къзакъны йыр чыгъармагъа, йырлама усталыгъы барны билгенде Абдулмуслим шавхал бий оьзюню къаласына, оьзюн макътап йыр йырламагъа чакъыра. Къзакъ макътап йырлайгъанны орнуна, байланы-бийлени сёгюп йырлай. (Шавхалны къаласы Кафиркъумукъда болгъан. Шо къала болгъан ерде гъали де уллу сари таш сакълангъан дейлер). Къзакъгъа Шавхалны ачуву чыгъа. Ону ёймагъа сюе , тек халкъдан къоркъа , неге десе халкъ Къзакъны бек сюе болгъан. Сибирге йибермеге бир иш багъана бола. О да къурдашы Атабайгъа къараваш къызны къачыргъаны. Къзакъ Сибирде уьч йыл туруп геле.Шавхал ону ата юртунда яшама къоймай., шо саялы Къзакъ Ботаюртда яшай.

Муаллим: (ИКТ) Къзакъны яшав- яратывчулукъ ёлу уьч девюрге бёлюне:

1. Сибирге баргъынча;
2. Сибирде;
3. Сибирден къайтгъан сонг.

Й.Къзакъ лап да гючлю къужурлу асарларын Сибирде язгъан.

Гелигиз, гъали Къзакъны янгы шиърулары булан таныш болайыкъ.

«Не билейим юз дынкъы бар ханланы»

Яшлагъа шиъруну маънасы чечиле.

Алескендер бийни келпетин ачык эте, акъча учун асырамай душманны
къолуна бергенин айта, оьпкелей

Юз тюрлю пышдырыкълары , ойлары булангъы бийлени сутурлугъун ,
намартлыгъын суратлагъан.

Автор шиъруда къыйынлыкъгъа чыдама герекни де деп айта, оьзю, оьзюню
йимик башгълар да нечик гетгенин, не къыйынлыкълагъа тарыгъанны
суратлай, амма ол осал болмай, бийлеге ий болмай.

Сёзлени баянлыкълары(ИКТ) Яшлар тетрадлагъа язалар

Юз дынкъы – юз тюрлю ойлары булангъы

Гумалап – юмарлап деген маънада

Салагъгъа – жумагюнге (тюш вакъти)

Инжи – драгоценный камень

Беклешдирив.

Китап булан ишлев.

Муаллим: Яшлар, гелигиз гъали гезик булан шиъруну охуюкъ.

Соравлагъа гере лакъырлашыв юрюле. Яшав ва яратывчулукъ ёлун эсге
алабыз.

Русча таржумасы текстни охула. Тенглендирив иш юрюле.

Рефлексия

Яшлар , Къзакъны гъакъында не йимик белгилер билдик?

Яшлар, сиз дарсны не ерин ушатдыгъыз?

Сизге не ерде четимликлер ёлукъду?

Уьйге иш.

Биографиясын билмек, шиъруну идея маънасы, чебер охумакъ.